

Viscum album L. (Jemioła pospolita, jemioła biała, strzęśła) **rodzina Viscaceae (Jemiołowate), Santalaceae** **(Sandałowcowate)**

Jemioła pospolita występuje na terenie niemal całej Europy oraz w południowej i zachodniej Azji. W Polsce jest dość pospolita i często spotykana. Jest to roślina półpasożytnicza - rośnie na drzewach, skąd pobiera wodę i sole mineralne, a we własnych zielonych liściach asymiluje (przeprowadza fotosyntezę). Poszczególne gatunki przywiązane są do konkretnych grup roślin żywicielskich.

W Polsce występują 3 podgatunki:

- Jemioła pospolita (*Viscum album* L. ssp. *album*) - występuje na drzewach liściastych.
- Jemioła pospolita odm. rozpięzchła (*Viscum album* ssp. *austiacum* (Wiesb.) Volim.) - występuje na sosnach.
- Jemioła pospolita odm. jodłowa (*Viscum album* ssp. *abietis* (Wiesb.) Abrom) - rośnie na jodle.

Jemioła to zimozielona krzewinka o kulistym pokroju, dorastająca do 1 m średnicy. Łodygę ma zieloną, niekorkowaciejącą, rozgałęziającą się nibywidlasto lub okółkowato. Korzenie znajdują się pod korą żywiciela - są rozgałęzione i przez specjalne ssawki pobierają z drewna sole mineralne i wodę. Liście siedzące, zimotrwałe, grube i skórzaste są całobrzegie, szerokolancetowate, tępo zakończone, osadzone na pędach parami (naprzeciwległe). Są zrosnięte nasadą po 2 lub 3. Przez większą część roku liście mają barwę intensywnie zieloną - zimą zmieniają trochę kolor i nabierają odcienia oliwkowego. Roślina kwitnie od lutego do kwietnia, jest rozdzielнопłciowa i dwupienna. Kwiaty umieszczone w wiązkach w rozwidleniach pędów są niewielkie i niepozorne - żółtawe. Są owadopylne (niezdolne do samozapylenia) - mają miłą woń i wydzielają duże ilości nektaru. Owoce to białe (żółtawe), okrągłe, soczyste nibyjagody z nasionami w środku, umieszczone w grupach po 2 do 6 sztuk. Dojrzewają późną jesienią i wczesną zimą, a utrzymują się na gałązkach przez całą zimę. Jagody te chętnie są zjadane przez ptaki, które w ten sposób pomagają roślinom w rozsiewaniu. Owoce mają kleisty miąższ, dzięki czemu mogą przyczepiać się do gałązek drzew.

Jemioła to roślina lecznicza - wyciąg z młodych pędów i liści stosuje się pomocniczo w leczeniu choroby nadciśnieniowej. Ziele zawiera: flawonoidy, aminy, trójterpeny, kwasy organiczne, oraz wiskotoksyny. Jest wykorzystywana w przemyśle farmaceutycznym do produkcji preparatów typu „Cardiosan”, „Neocardina”, czy „Sklerosan”. Zawartość składników w surowcu jest zmienna i wiąże się różnorodnością

Viscum album L. (Jemioła pospolita, jemioła biała, strzęśła)

rodzina Viscaceae (Jemiołowate), Santalaceae

(Sandałowcowate)

drzew, na których jemioła pasożytuje oraz warunkami pogodowymi. Ma na to także wpływ wiek roślin. Co roku jemioła przyrasta o kolejne rozwidlenie i po ich liczbie można łatwo ustalić wiek - poszczególne rośliny mogą dożywać do 30, a nawet 40 lat. *Viscum* nie jest gatunkiem uprawianym i jest pozyskiwana ze stanu dzikiego. Możliwe jest jednak jej wyhodowanie.

Nazwa rodzaju „*viscum*” oznacza po łacinie lep. Wiąże się to z tym, że już w starożytnym Rzymie była wykorzystywana jako roślina użytkowa - kleisty miąższ owoców stosowany był w pułapkach jako lep. Była także uważana za dar bogów. W Japonii leczono nią niepłodność kobiet, a prymitywne plemiona w Australii i Afryce do dziś uważają, że jemioła sprzyja płodności. Wiąże się z tym także zwyczaj bezkarnego całowania się pod jemiołą, który prawdopodobnie wywodzi się z XVII-wiecznej Anglii. Po każdym pocałunku mężczyzna miał zrywać z jemioły po jednym owocu - aż do zerwania ostatniego, co wiązało się z otrzymaniem daru płodności. Używano jej magicznej mocy - jako talizmanu - przeciw czarom, na szczęście w bitwach i do ochrony niemowląt. U nas często w okresie świąt Bożego Narodzenia gałązki jemioły wieszane są pod sufitem lub nad drzwiami. Jemioła ma przynieść domowi i jego mieszkańcom szczęście w nadchodzącym roku. Pędy i liście jemioły są chętnie zjadane przez kozy owce i krowy.

Mimo iż w Europie północnej podlega ochronie prawnej w Polsce chronione są tylko te egzemplarze, które występują w granicach obszarów chronionych. W innych rejonach często są niszczone z powodu posadzania jemioły o uśmiercanie drzew.